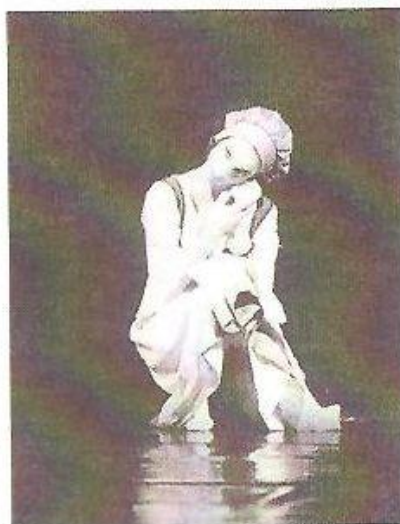

Pražská Popelka

Diváci v Bratislavě a Košicích zažili v posledních lednových dnech baletní svátek. Měli totiž možnost zhlédnout Prokofjevovu Popelku v podání baletního souboru Národního divadla v Praze. Tato obnovená inscenace Popelky je věnována tanečníkovi, choreografovi i režisérovi Sašovi Machovovi.

I když první žádost o přijetí do sboru Národního divadla jedenadvacitiletý tanečník píše v roce 1924, nastoupil do tohoto stánku umění až jako vyzrálý muž rok po skončení 2. světové války. Za první republiky spolupracoval s mnohými významnými umělci a mnohými scénami nejen v Praze, působil též v Národním divadle moravsko-slezském v Ostravě (1929-1934), později se v "Děčku" E. F. Buriana stal vedoucím taneční skupiny a následně choreografem v Osvozeném divadle Voskovce a Wericha (1936). Za 2. světové války působil v

Řecku, jako dobrovolník se přihlásil do sboru československé armády a prodělal boje v severní Africe. Před koncem války působil v Londýně. Celovečerní Prokofjevova Popelka v choreografii a režii Saši Machova měla v pražském Národním divadle premiéru 8. ledna 1948. Hrál se dvašedesátkrát do června 1950. Později zažila několik různě dlouhých návratů. Balet Národního divadla pod vedením Saši Machova vospěl v umělecké těleso, kterého kvality oceňovala celá Evropa. Ne tak domácí, zejména ne po "Vítězném únoru". Jistý čas působil přece na Západě a to byla nálepka nespolehlivosti pro ideology strany. Kulturní chaos, řízený ministrem Nejedlým, dohnal Sašu Machova k těžkým depresím a nakonec k tragickému exitu. V uměleckém dědictví této významné osobnosti se zachovala úprava libreta Popelky.

Česká beseda s šéfem ND v Praze, Vlastimilem Harapesem

Věřím v lidskou moudrost

Dnešního uměleckého šefa baletu pražského Národního divadla VLASTMILA HARAPESE jistě není potřeba představovat. Konec konců jeho tvář je známá i z některých filmů - Markéta Lazarová, Den pro mou lásku, Panna a netvor či z televizních her - Jak vytrhnout velrybě stoličku. Jak dostat tatínka do polepšovny a dalších. Za svého aktivního působení tančil snad všechny mužské hlavní role ve všech titulech z repertoáru

divadla. Při lednovém zájezdu na Slovensku jsme však viděli, že se bývalý princ z Labutího jezera opírá o hůl.

● Znamená to, že se už citelně projevila nemoc tanečníků?

- Ta hůl je opravdu jenom náhoda, aspoň to doufám. Když jsem vehementně ukazoval něco, jak si představuji, praskl mi sval v lýtku. Co bychom předstírali,

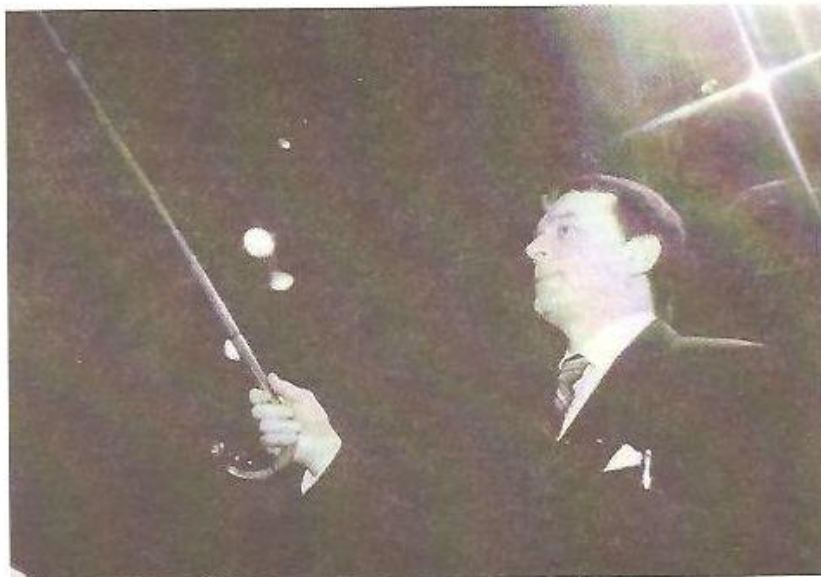
letos mám padesátku, moje tělo, teda i svaly podléhají tomu, čemu se říká únava materiálu. S aktivní činností jsem skončil před pěti lety, když jsem byl ustanoven do funkce šefa baletu Národního divadla v Praze.

● Jak často hostujete na Slovensku?

- S bratislavským Slovenským národním divadlem si pravidelně jednou ročně vyměňujeme představení, buď operu, balet nebo činohru. O tyto představení je vždy velký zájem. Vloni na podzim bratislavští kolegové uváděli v Praze Louskáčka, my jsme letos přijeli s Popelkou. Měli jsme dvě představení v jeden den, v každém bylo jiné obsazení. O Popelku byl velký zájem, bylo vyprodáno. Škoda, že jsme z technických důvodů nemohli udělat ještě jedno představení.

● Ale vystoupení v Košicích nesouvisí s tímto dohodnutým programem spolupráce.

- To je trochu jiná záležitost. Do Košic jsem byl pozván na oslavy 50. výročí znovuotevření divadla, které byly taktéž vloni na podzim. Tehdy jsme se s vedením divadla dohodli, že až pojedeme do Bratislavy, prodloužíme naši cestu až do Košic. A zároveň i hostování košického baletního souboru ve Stavovském divadle. Naš záměr se uskutečnil,

balet ND vystupuje mimo bratislavské Slovenské národné divadlo i v krásné historické budově divadla v Košicích. Tomuto rozhodnutí však předcházela atmosféra po slavnostním představení. V Labutím jezeře vystupovali naši dva sólisté, kteří přijeli na oslavy se mnou, Michaela Černá a Ján Nemeč. Na závěr představení jsem se také přišel poklonit. Reakce diváků byla nečekaná. Cítil jsem, že košícké publikum na mě nezapomnělo. Já jsem taktéž nezapomněl a musím dodat, že na Košice nikdy nezapomenu, protože vůbec nejsrdečnější přijetí publika mimo italské jsem zažíval právě v Košicích. Proto je toto město a vystupování zde srdeční záležitostí. Přiznám se, že když jsem členem našeho baletního souboru o košíckém publiku vyprávěl, snad mi ani nevěřili. Takže nejdříve sólisté a nyní soubor se mohli sami přesvědčit.

● S čím košíckí kolegové ve Stavovském vystoupí?

- Taktéž přivezou pohádku - Dobrodružství smělého zajíce. V sobotu 10. února budou mít dvě představení.

● Kdy jste na košícké scéně vystupoval naposledy?

- Já se přiznám, že si velice málo

terminů pamatuji. V sedmdesátých letech jsem několikrát vystupoval s Martou Drottnerovou v Labutím jezeře, později jsem hostoval sám, opět s princem. Kolikrát, to opravdu nevím. Partnerkami byly Kristina Zárubová a potom Cíla Papčová. Dramaturg košíckého baletu mi připomněl, že při jednom hostování byla Cíla už těhotná. No a já jsem její krokový part zatančil. Jak jinak, přece bylo dítě na cestě. A divák nemůže přijít o svůj zážitek.

● Váš vztah ke Košicím je ojedinelý. Má snad mimo publikum i jiné pozadí?

- Možná, nějaké osudové předurčení. Totiž tatínek mě maminky, teda dědeček, byl jako voják přeložen do Košic, kde celá rodina několik let bydlela. A právě v košíckém divadle, kde já jsem často vystupoval a kde nyní hostujeme, viděla maminka tančit v roli umírající labutě Annu Pavlovou, která byla na světovém turné. Tenkrát maminka to, co zhlédla, předváděla svému mladšímu bratrovi, protože on na představení nebyl. Prý se dojetím rozplakal. Musím však podotknout, že maminka nikdy baletkou nebyla. Dnes má 88 let, takže tento zážitek se udál asi před sedmdesáti lety. Možná i proto jsem se těšil do Košic, když jsem byl prvně pozván.

● Plánujete někdy v budoucnosti opět

prodloužit cestu z Bratislavy na východní Slovensko?

- Já doufám, že ano. Snad bychom mohli už v červnu zopakovat cestu do Košic, ale s jiným představením, než které uvedeme v Bratislavě. Tam totiž chystáme Někdo to rád... Pro toto představení je však košícké jeviště malé. Máme však zajímavý projekt Amerikána, tři zajímavé ukázky z americké tvorby. Děláme ho v Stavovském divadle, kterého atmosféra se podobá košíckému divadlu.

● Je Slovensko pro Vás už jiná země?

- Máme trochu jiné informace z českého tisku, než jaká je skutečnost při osobní návštěvě. Já jsem federalista, vyrůstal jsem v období společného státu. Navíc slovenština a čeština jsou tak příbuzné jazyky, že není a doufám nikdy nebude třeba tlumočnicka. Těší mě, že slovenský národ je jiný, ale přitom jsme si blízcí. Není potřeba hledat nějaké hranice a už vůbec ne v kultuře. Například v Beneluxu se hranice zbourali, ale každý ví, kdo je Holanďan, kdo Belgičan. Věřím v lidskou moudrost, která vytváří prostor pro větší rozhled lidí. Doufám, že se opět v evropském společenství setkáme.

Helena Mišková
Foto: S. Pisecký, M. Kapušin

